

ĐỀ CƯƠNG MÔN HỌC

1. THÔNG TIN VỀ MÔN HỌC

- 1.1 Tên môn học: **PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU XÃ HỘI HỌC 1**
1.2 Mã môn học: **SOCI2301**
1.3 Khoa/Ban phụ trách: **Khoa XHH-CTXH-ĐNAH**
1.4 Số tín chỉ: **03 LT (03LT/0TH)**

2. MÔ TẢ MÔN HỌC :

Ngoài các lý thuyết xã hội học, phương pháp nghiên cứu xã hội học là một bộ phận rất quan trọng trong chương trình đào tạo cử nhân xã hội học. Môn phương pháp xã hội học giúp việc nối kết lý thuyết với thực tiễn, thực hiện các nghiên cứu để kiểm chứng giá trị của các lý thuyết.

3. MỤC TIÊU MÔN HỌC

3.1 Mục tiêu chung :

- Giới thiệu một số loại hình nghiên cứu xã hội chính yếu. Chỉ rõ những bước đi, phương pháp và các công cụ để thực hiện một nghiên cứu xã hội học.

3.2 Mục tiêu cụ thể :

- Nắm vững hai loại hình nghiên cứu chính là định lượng và định tính
- Thực hiện các bước đi trong một cuộc nghiên cứu
- Nắm vững lý thuyết và thực hành các công cụ để thu thập dữ liệu.

3.2.1 Kiến thức :

- Hiểu biết các đặc điểm của loại hình nghiên cứu định lượng và định tính
- Hiểu các bước đi trong giai đoạn chuẩn bị, thu thập và xử lý thông tin của một cuộc nghiên cứu.
- Hiểu biết về các phương pháp và công cụ thu thập dữ liệu: điều tra xã hội học, quan sát, thí nghiệm, nghiên cứu tư liệu
- Hiểu biết cách xử lý thông tin thu thập được

3.2.2 Kỹ năng :

- Có khả năng chọn lựa được loại hình thích hợp với cuộc nghiên cứu
- Có khả năng thiết kế, ứng dụng các công cụ thu thập dữ liệu vào nghiên cứu một cách thích hợp

- Bước đầu biết xử lý thông tin định lượng và định tính

3.2.3 Thái độ :

- Yêu thực tiễn, thích nghiên cứu
- Khách quan, trung thực khi tiến hành nghiên cứu

4. NỘI DUNG MÔN HỌC

STT	Tên chương	Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
			TC	LT	BT	TH	
1.	Chương 1: Nghiên cứu xã hội: Đặc điểm và loại hình	1. Tính chất và đặc điểm của nghiên cứu xã hội 2. Các loại hình nghiên cứu chính: 2.1 Hai loại hình nghiên cứu chính: định lượng và định tính 2.2 Ưu điểm và hạn chế của nghiên cứu định lượng và định tính 2.3 Một khuynh hướng mới: nghiên cứu phê phán, đấu tranh 3. Những khía cạnh thực tế và đạo đức của nghiên cứu xã hội 3.1 Những khía cạnh thực tế 3.2 Những khía cạnh đạo đức	5	4	1		- Nguyễn Xuân Nghĩa, <i>Phương pháp và kỹ thuật trong nghiên cứu xã hội</i> , NXB ĐH Mở TP. HCM, 2015 - Nguyễn Xuân Nghĩa, Tài liệu hướng dẫn học tập <i>Phương pháp nghiên cứu xã hội học</i> , ĐHM, 2006.
2.	Các bước đi trong nghiên cứu xã hội học	1. Tổng quan 2. Xác định vấn đề nghiên cứu 2.1 Các loại đề tài nghiên cứu 2.2 Các nguyên tắc chọn lựa đề tài 2.3 Chức năng và nguyên tắc đặt tựa đề 2.4 Từ vấn đề nghiên cứu đến câu hỏi nghiên cứu 3. Xây dựng mô hình phân tích 4. Thiết kế nghiên cứu Tính cơ sở vững chắc và tính đáng tin cậy	7	6	1		- Nguyễn Xuân Nghĩa, <i>Phương pháp và kỹ thuật trong nghiên cứu xã hội</i> , NXB ĐH Mở TP. HCM, 2015 - Nguyễn Xuân Nghĩa, Tài liệu hướng dẫn học tập <i>Phương pháp nghiên cứu xã hội học</i> , ĐHM, 2006.

STT	Tên chương	Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
			TC	LT	BT	TH	
3.	Xác định trường phân tích – Chọn mẫu.	1. Một số thuật ngữ 1.1 Ba khả năng chọn lựa 1.2 Tính hiệu quả của việc chọn mẫu 2. Các loại mẫu 2.1 Các loại mẫu xác suất 2.2 Các loại mẫu không có tính xác suất 3. Qui mô của mẫu 4. Nghiên cứu định lượng và nghiên cứu định tính với việc chọn mẫu	5	4	1		- Nguyễn Xuân Nghĩa, <i>Phương pháp và kỹ thuật trong nghiên cứu xã hội</i> , NXB ĐH Mở TP. HCM, 2015 - Nguyễn Xuân Nghĩa, Tài liệu hướng dẫn học tập <i>Phương pháp nghiên cứu xã hội học</i> , ĐHM, 2006.
4.	Kỹ thuật xây dựng bản câu hỏi	1. Chọn loại hình bản hỏi thích hợp 2. Tính thích hợp của bản hỏi 3. Những sai lầm thường mắc phải khi xây dựng bản hỏi 4. Các điểm cần lưu ý khi đặt các câu hỏi 5. Câu hỏi mở và câu hỏi đóng 6. Thứ tự các câu hỏi 7. Hình thức của câu trả lời 8. Bố cục của bản hỏi 9. Phòng vấn thử và tập huấn điều tra viên	5	4	1		- Nguyễn Xuân Nghĩa, <i>Phương pháp và kỹ thuật trong nghiên cứu xã hội</i> , NXB ĐH Mở TP. HCM, 2015 - Nguyễn Xuân Nghĩa, Tài liệu hướng dẫn học tập <i>Phương pháp nghiên cứu xã hội học</i> , ĐHM, 2006.
5.	Kỹ thuật phỏng vấn	1. Ưu điểm và hạn chế của kỹ thuật phỏng vấn 1.1 Ưu điểm của phỏng vấn 1.2 Những hạn chế của kỹ thuật phỏng vấn 2. Các đặc tính của điều tra viên có thể ảnh hưởng cuộc phỏng vấn 3. Chuẩn bị phỏng vấn: soạn thảo bản hướng dẫn phỏng vấn 4. Tiến hành cuộc phỏng vấn 5. Các loại hình phỏng vấn	5	4	1		- Nguyễn Xuân Nghĩa, <i>Phương pháp và kỹ thuật trong nghiên cứu xã hội</i> , NXB ĐH Mở TP. HCM, 2015 - Nguyễn Xuân Nghĩa, Tài liệu hướng dẫn học tập <i>Phương pháp nghiên cứu xã hội học</i> , ĐHM, 2006.

STT	Tên chương	Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
			TC	LT	BT	TH	
		5.1 Phòng ván cơ cầu 5.2 Phòng ván bán cơ cầu 5.3 Phòng ván không cơ cầu 5.4 Một số loại hình phòng ván khác 6. Tập huấn phòng ván					ĐHM, 2006.
6.	Phương pháp quan sát	1 Ưu điểm và hạn chế của quan sát 1.1 Ưu điểm 1.2 Hạn chế 2 Các loại hình quan sát 2.1 Những bước đi trong quan sát tham gia 2.2 Quan sát hoàn toàn có tính cơ cấu 2.3 Quan sát bán cơ cấu 2.4 Quan sát không cơ cấu trong phòng thí nghiệm 2.5 Quan sát gián tiếp	3	2	1		- Nguyễn Xuân Nghĩa, <i>Phương pháp và kỹ thuật trong nghiên cứu xã hội</i> , NXB ĐH Mở TP. HCM, 2015 - Nguyễn Xuân Nghĩa, Tài liệu hướng dẫn học tập <i>Phương pháp nghiên cứu xã hội học</i> , ĐHM, 2006.
7.	Nghiên cứu tư liệu và phân tích nội dung	1 Ưu điểm và hạn chế của nghiên cứu tư liệu 1.1 Ưu điểm 1.2 Hạn chế 2 Phân tích thứ cấp 2.1 Vài loại hình nghiên cứu tư liệu 2.2 Tư liệu có tính điển hình 3 Phân tích nội dung 3.1 Tổng quan 3.2 Phân loại 3.3 Mục đích 3.4 Phân tích nội dung định lượng theo chủ đề 3.5 Ưu điểm và hạn chế của phân tích nội dung 4 Nghiên cứu tư liệu và nghiên cứu lịch sử	5	4	1		- Nguyễn Xuân Nghĩa, <i>Phương pháp và kỹ thuật trong nghiên cứu xã hội</i> , NXB ĐH Mở TP. HCM, 2015 - Nguyễn Xuân Nghĩa, Tài liệu hướng dẫn học tập <i>Phương pháp nghiên cứu xã hội học</i> , ĐHM, 2006.
8.	Phương pháp thử nghiệm	1 Đặc điểm của thử nghiệm 2 Phân loại các loại hình thử nghiệm	2	2			- Nguyễn Xuân Nghĩa, <i>Phương pháp và kỹ thuật</i>

STT	Tên chương	Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
			TC	LT	BT	TH	
		2.1 Thử nghiệm thật và thử nghiệm giả 2.2 Thử nghiệm trong phòng thí nghiệm và trên thực địa - Thử nghiệm trong phòng thí nghiệm - Thử nghiệm trên thực địa					<i>trong nghiên cứu xã hội</i> , NXB ĐH Mở TP. HCM, 2015 - Nguyễn Xuân Nghĩa, Tài liệu hướng dẫn học tập <i>Phương pháp nghiên cứu xã hội học</i> , ĐHM, 2006.
9.	Phương pháp PRA & Nghiên cứu điện tử	1. Phương pháp PRA (participatory Rapid Appraisal) 1.1 Lịch sử PRA. 1.2 Đặc điểm của PRA 1.3 Các công cụ của PRA 2. Nghiên cứu điện tử (E-research) 2.1 Internet đối tượng của nghiên cứu 2.2 Internet: phương tiện thu thập dữ liệu - trong nghiên cứu định lượng; - trong nghiên cứu định tính 2.3 Một số vấn đề đạo đức trong nghiên cứu điện tử	3	3			Nguyễn Xuân Nghĩa, <i>Phương pháp và kỹ thuật trong nghiên cứu xã hội</i> , NXB Đại học Mở TP.HCM, 2015
10.	Xử lý, phân tích dữ kiện thu thập & trình bày một báo cáo nghiên cứu xã hội.	1 Xử lý và phân tích dữ kiện định lượng 1.1 Quá trình mã hoá 1.2 Mô tả, tìm tương quan giữa các dữ kiện - Trình bày một biến số - Trình bày hai hay nhiều biến 1.3 Giải thích kết quả thu thập được và kết quả chờ đợi 2 Xử lý các dữ kiện định tính 2.1 Các nguyên tắc của phân tích định tính	5	4	1		- Nguyễn Xuân Nghĩa, <i>Phương pháp và kỹ thuật trong nghiên cứu xã hội</i> , NXB Đại học Mở TP. HCM, 2015 - Nguyễn Xuân Nghĩa, Tài liệu hướng dẫn học

STT	Tên chương	Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
			TC	LT	BT	TH	
		2.2 Một số bước cơ bản khi phân tích dữ kiện định tính 3 Trình bày một báo cáo nghiên cứu xã hội					tập <i>Phương pháp nghiên cứu xã hội học</i> , ĐHM, 2006.

- Sinh viên đọc thêm 2 chương 5 & 9 trong giáo trình Nguyễn Xuân Nghĩa (2010) vì không có đủ thời gian để giảng trên lớp

Ghi chú:

- Mỗi bài sinh viên đều phải tự đọc trước ở nhà
- Các câu hỏi thảo luận, bài tập sinh viên dựa vào các câu hỏi đã đưa lên trang web
- Trong lớp chỉ làm những bài tập và thảo luận những vấn đề giảng viên đưa ra thêm.
- Đề cương môn học, câu hỏi ôn tập, bài tập đã đưa lên trang web:
<http://groups.google.com.vn/group/xa-hoi-hoc/>
hay: <http://nguyensexnghia.blogspot.com>

5. TÀI LIỆU THAM KHẢO

5.1. Tài liệu chính:

- Nguyễn Xuân Nghĩa, *Phương pháp và kỹ thuật trong nghiên cứu xã hội*, NXB Đại học Mở TP. HCM, 2015
- Nguyễn Xuân Nghĩa, Tài liệu hướng dẫn học tập *Phương pháp nghiên cứu xã hội học*, Đại học Mở TP. HCM, 2006.

5.2. Tài liệu tham khảo thêm:

- Nguyễn Xuân Nghĩa, *Nghiên cứu định tính trong khoa học xã hội: Một số vấn đề nhận thức luận, phương pháp luận và phương pháp*, Nxb Đại học Quốc Gia Tp. HCM, 2012.
- Phạm Văn Quyết, Nguyễn Quý Thanh, *Phương pháp nghiên cứu xã hội học*, NXB Đại học quốc gia Hà Nội, 2001.

6. ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ HỌC TẬP

Quy định thang điểm : 10

STT	Hình thức đánh giá	Trọng số
1	Giữa kỳ : Dự lớp đầy đủ, bài làm cá nhân	40%
2	Thi cuối kỳ : (Thi trắc nghiệm + tự luận)	60%

7. KẾ HOẠCH GIẢNG DẠY

7.1. Kế hoạch giảng dạy lớp ngày (4.5 tiết/buổi)

STT	Buổi học	Nội dung	Ghi chú
1.	Buổi 1	Nghiên cứu xã hội: Đặc điểm và loại hình	<i>Bài tập của từng bài học: xin xem ở file Câu hỏi ở trang web tham khảo (Mục 4)</i>
2.	Buổi 2	Các bước đi trong nghiên cứu xã hội học	
3.	Buổi 3	Xác định trường phân tích – Chọn mẫu.	
4.	Buổi 4	Kỹ thuật xây dựng bản câu hỏi	
5.	Buổi 5	Kỹ thuật phỏng vấn	
6.	Buổi 6	Phương pháp quan sát	
7.	Buổi 7	Nghiên cứu tư liệu và phân tích nội dung	
8.	Buổi 8	Phương pháp thử nghiệm	
9.	Buổi 9	Phương pháp PRA & Nghiên cứu điện tử	
10.	Buổi 10	Xử lý, phân tích dữ kiện thô thập & trình bày một báo cáo nghiên cứu xã hội.	

8. GIẢNG VIÊN BIÊN SOẠN

- Họ và tên : NGUYỄN XUÂN NGHĨA
- Chức danh, học hàm, học vị : Giảng viên chính – Tiến sĩ

PHỤ TRÁCH KHOA

HÀ MINH TRÍ